

Q&A RES Rivierenland

West Maas en Waal, atelier 7 januari 2021

Elektrisch rijden wordt genoemd als CO2-reductie. Maar er is toch pas sprake van reductie als die elektriciteit ook duurzaam wordt opgewekt?

Dat klopt. Elektrische auto's gebruiken ook in absolute zin ca. 10% minder energie. Het is dus direct ook klimaatwinst als er 'grijze' stroom gebruikt wordt.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Er zijn plannen voor zonnepanelen bij rioolwaterzuiveringsinstallaties. Maar kunnen die panelen ook op het net worden aangesloten? Er was namelijk een particulier in de buurt bij wie zonnepanelen op het dak niet konden worden aangesloten.

Liander heeft regelmatig situaties op verschillende plaatsen in het net waar een tekort is aan aansluit- en transportvermogen. Zij hebben echter de verplichting die capaciteit te vergroten als er meer vraag is. Dat kan alleen wel tijd kosten. Scharste is dus in principe altijd tijdelijk.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Hoe heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gereageerd op het concept RES-bod van Rivierenland?

Het PBL heeft nog niet gereageerd op specifieke regio's. De algemene reactie op het gehele conceptbod is dat in het algemeen te veel wordt ingezet op zon t.o.v. wind en dat de plannen nog te weinig onderbouwd zijn waardoor er mogelijk nog veel gaat afvallen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Waar zijn de berekeningen en ontwerpen te vinden van eventuele waterkrachtinstallaties? En is het opwekken van waterkracht tussen Dreumel en Heerewaarden Maas-Waal definitief van de baan?

Waterkracht is een duurzame vorm van opwekking van elektriciteit. De mogelijke opbrengsten in het vlakke Nederland zijn op dit moment echter te beperkt om een echte bijdrage aan de energietransitie te leveren. Wij volgen de ontwikkeling van kennis en praktijkexperimenten (zoals bij Ochten) op de voet. In de toekomst kan waterkracht mogelijk wel een bijdrage leveren. Voor meer info verwijzen wij naar het Nationaal Programma RES en een onderzoek van RHDHV uit 2016: file:///C:/Users/wille/Downloads/NPRES_Factsheet_Elektriciteit.pdf). Een rapport uit 2016 biedt ook achtergrondinformatie: https://www.geldersenergieakkoord.nl/images/uploads/RHDHV_-_Waterkracht_provincie_Gelderland_-_20161227_def.pdf. Er bestaan plannen van de Stichting Waal-Maas Symbiose om de Waal-Maasconnectie te herstellen. Dit is een wens vanuit vooral ecologische motieven. Om redenen van veiligheid en waterbeheersing lijkt Rijkswaterstaat hier echter niet aan te willen meewerken (de twee hoofdriversystemen Rijn en Maas niet verder met elkaar verbinden).

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

In diverse eerdere verkenningen is steeds aangegeven dat er windmogelijkheden langs zowel de Waal als de Maas zouden zijn. Toch zien we die locaties niet terug als zoekgebieden in de presentaties.

In eerdere ateliers zijn inderdaad ook turbines getekend in de uiterwaarden bij Wamel en bij de waterkrachtcentrale in Alphen. Gelet op Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland, alsook het

beheersgebied van Rijkwaterstaat, zijn deze ideeën voor 2030 niet haalbaar. Vandaar dat de locaties thans niet zijn meegenomen als kansrijk zoekgebied. Wellicht zijn er wel kleine 'groene vlekken' te vinden in deze gebieden, maar voor deze verkenning is uitgegaan van minimaal drie, liefst vier turbines - en die passen daar niet. Uitzondering hierop is het gebied 'Over de Maas' dat nog in ontwikkeling is en waar wellicht wél mogelijkheden zijn.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Bij de windlocaties lijkt er geen ruimte voor ook zonne-energie, is dit een bewuste keuze?

Het tegenovergestelde is het geval. Vanuit landschapswaarde en energie-efficiëntie is een energielandschap (combinatie van zon en wind) een logisch scenario.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Met welke eisen rekent men bij de eventuele bouw van windmolens? De EU- en NL-regels zijn zeer vrijblijvend. Gaat men uit van maatwerk regelgeving? Kijk naar ontwikkelingen van eisen in Duitsland waar windturbines worden afgebroken als deze binnen 1 km van bebouwing staan.

In Nederland hebben we wetgeving waarin eisen zijn vastgelegd waaraan windturbines moeten voldoen. In die wetgeving is geen afstandsnorm opgenomen. Maar voor geluid en slagschaduw zijn wel precieze normen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Ik heb gezien dat er plannen zijn om tegenover Lithoyen in Noord-Brabant een groot windmolenpark te bouwen. Kunnen wij van onze kant daar op inspreken?

Dat kan zeker, iedereen kan inspreken, ook buiten de gemeente waar men woont.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Klopt het dat de gemeente West Maas en Waal helemaal geen windmolens kan/mag zetten?

Nee.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Vormen (grote) tracés voor gas, Tennet etc. in de gemeente geen beperking voor het zoekgebied voor windturbines?

Ja, tot gevoelige objecten moet een zekere veiligheidsafstand worden bewaard. Afhankelijk van de situatie is dat 75 tot 200 meter.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Heeft de nieuwe 150 kv kabel tussen Wamel en Zaltbommel nog invloed op de aansluitmogelijkheden? En is er reeds een netaansluiting voor zon in Wamel gereserveerd?

Deze nieuwe kabel heeft in Wamel geen aftakking. Regelstation Wamel is aangesloten op Onderstation Tiel en heeft een beperkte capaciteit.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Is er afstemming met de regio Druten over de nog beschikbare capaciteit, zodat we ons niet rijk rekenen?

Liander probeert in overleg de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk te verdelen maar heeft ook een aansluitplicht. Dus wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Ook hebben wij overleg met de RES-Arnhem-Nijmegen zodat de plannen op RES-niveau op elkaar aansluiten.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Het netwerk verzwaren zal toch ook nodig zijn om over te kunnen schakelen op alleen elektrisch verwarmen en rijden?

Dat klopt. Het netwerk heeft echter verschillende lagen zodat verzwaring voor verschillende doeleinden aparte investeringen zijn.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Wordt er ook gedacht aan kleinere (minder rendabele) windmolens.

In de RES wordt nu geen rekening gehouden met kleine windmolens omdat deze maar een zeer beperkte bijdrage kunnen leveren aan de doelstelling. Overigens wordt het ook niet tegengehouden, maar er is nu met de huidige subsidieregelingen meestal geen goede businesscase voor.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Hoe wordt er gedacht over lokale opslag van stroom (mega-)batterij of door omzetting naar waterstof? Dit ook om kabelschaarste op te lossen.

Over opslag van duurzame energie wordt al wel nagedacht. De verwachting is dat de opslag binnen vijf jaar rendabel wordt om pieken en dalen in de aanvoer van stroom op te vangen. De RES houdt zich strikt genomen (nog) niet bezig met opslag en balans in het netwerk. Voorlopig is dat in het Nederlandse energiesysteem ook nog geen probleem.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Zijn er plannen om het onderstation in Druten uit te breiden?

Mogelijkheden om uit te breiden zijn momenteel in studie, de verwachting is dat het in 2025 gerealiseerd is.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

In hoeverre wordt er ook gekeken naar lokale restwarmtebenutting. Mogelijk heeft Cold Stores in Beneden-Leeuwen namelijk restwarmte over. Deze warmte kan worden opgewaardeerd m.b.v. warmtepompen voor nuttige toepassing voor verwarming van gebouwen. Wie gaat dit soort initiatieven coördineren?

De gemeente inventariseert alle mogelijke aardgasloze warmteoplossingen en presenteert de bevindingen vóór eind 2021 in een plan (Transitievisie Warmte). De gemeente neemt dus het voortouw, maar staat ook nadrukkelijk open voor bewonersinitiatieven op dit vlak.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Geluidsoverlast blijft een issue, zeker als we nagaan dat de norm daarvoor in Nederland soepeler is dan in omliggende landen. Worden daar (aanvullende) eisen over opgenomen in het bestek bij de uiteindelijke aanbesteding?

Er zijn in Nederland wettelijke normen waar initiatiefnemers aan moeten voldoen. De gemeente kan aanvullende eisen opnemen.

Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal

Laatste bewerking 08-01-21

Er wordt gesproken over een doelstelling van 35 Twh op land in 2030. Wat is de invloed op de resultaten in Twh van het plaatsen van grootschalige windparken op zee op de landelijk te behalen resultaten?

De doelstelling voor wind en zon op land staat los van de doelstelling voor wind op zee. Er is dus geen direct verband. De doelstelling voor opwekking Wind op Zee is 49 TWh.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Is er bij de scenario's rekening gehouden met het verzoek van defensie i.v.m. laagvlieggebied, om windturbines juist niet in de kom te plaatsen?

We zijn nog in de fase dat scenario's vergeleken worden. Defensie is hierbij betrokken, dit lijkt oplosbaar.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Is er samenwerking met het huidige Maas-project (Meanderende Maas) aan de Brabantse kant door Waterschap Aa en Maas?

Er zullen zeker contacten zijn maar dit heeft niet direct invloed op de scenario's in West Maas en Waal.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Welke grootte van windturbines wordt in de visualisaties getoond?

De gevisualiseerde windturbines hebben een tiphoogte van 220 meter. De allernieuwste molens zouden iets hoger zijn, maar dit zal in het beeld niet veel verschil opleveren.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Er zijn in de praktijk vaak problemen met de rode en witte lichtjes bovenop turbines. Zijn die verplicht? Mag je die weglaten?

Rode en witte lichtjes bovenop turbines is een eis van de luchtvaartautoriteiten als windmolens hoger zijn dan 100 meter. Ze kunnen wel enigszins gedimd worden bij helder weer. Mogelijk komt er een systeem met radar dat de lichten uitzet als er geen vliegtuigen in de buurt zijn.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Waarom niet windmolens dichterbij de weg, zoals bij de A15, of mag dat niet?

Windmolens moeten ongeveer een wienklengte afstand houden tot hoofdwegen, dus max. 90 meter.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Kan 'zon' ook worden aangesloten bij station Wamel? Er is namelijk een getekende offerte (van Liander) voor het aansluitpunt Wamel.

Als er een getekende offerte is zal er kunnen worden aangesloten, maar volgens Liander is het station nu vol.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Hoe is de variant windmolens in Over de Maas te combineren met het natuurgebied dat gerealiseerd wordt door de ontzanding?

Windmolens en natuurgebieden zijn te combineren afhankelijk van het natuurdoeltype. Dit vraagt dus een zorgvuldig ontwerp.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Wordt er gekeken naar de levensduur van zonnepanelen of windmolens? Er wordt nu gezegd dat deze maximaal 20 jaar is. Is dit wel rendabel? En hoe komt men tot de CO2-berekening inclusief het afbreken van de installatie na 10 jaar?

De levensduur van een windmolen is ruim 20 jaar. De businesscase na 15 jaar is afhankelijk van de stroomprijs en de onderhoudskosten en moeilijk te voorspellen. Het is gebruikelijk voor bouwprojecten om een levenscyclusanalyse te maken, ook voor CO2-uitstoot. Hier zijn standaardberekeningen voor.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

De cijfers 24 turbines = 160 ha zon lijken geen rekening te houden met vollast-uren, ik ken andere cijfers met de verhouding 24 turbines = 560 ha zon. Hoe zit dat?

De 24 molens en 160 HA zonnepanelen zijn aanvullend op elkaar, niet in plaats van. We rekenen op dit moment in equivalente opbrengst met 1 turbine = 19 ha zon, maar dat kan per project verschillen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Hoe verhouden de lokale ateliers zich met de regionale visie met name voor de XXL-windturbines?

De lokale ateliers zijn bedoeld om samen met de hele regio een visie te ontwikkelen. Daarbij wordt gekeken naar het 'draagvermogen' van elk landschap.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Het gebied waar windmolens dominant in beeld zijn is bij 240 meter hoge turbines veel groter dan bij 150 meter hoge. Een realistisch beeld is belangrijk, ook voor de verdere energietransitie. Is de werkelijke ruimtelijke impact dus niet veel groter dan de getoonde visualisaties?

Windturbines van deze omvang zijn altijd van grote afstand zichtbaar. De impact is van dichtbij groter maar dus niet heel afhankelijk van de hoogte van een turbine.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Zijn er op lange termijn ook mogelijkheden voor duurzame opwek in de uiterwaarden?

Veel uiterwaarden genieten extra bescherming onder Natura 2000 of Gelders Natuur Netwerk. Ook kan Rijkswaterstaat belemmeringen zien vanwege de doorstroming van hoog water. Natura 2000 wordt nu als meest harde belemmering gezien. Er is nog geen zicht op voorwaarden waaronder het wel zou kunnen.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Kan voor de inpassing in het landschap niet ook een kunstenaar worden benaderd? Bijvoorbeeld Daan Roosegaarde?

Landschapsonwerpers zijn ook creatief geschoolde mensen, dus die zijn bewust al betrokken, maar inbreng van meer vrije kunstenaars zoals Daan Roosegaarde zou natuurlijk leuk zijn.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*

Wanneer kom ik in aanmerking voor planschadevergoeding en wie kan ik daar op aanspreken?

De gemeente is verantwoordelijk voor de eventuele vergoeding van planschade. Bij windparken wordt de aansprakelijkheid daarvoor verlegd naar de initiatiefnemer maar de gemeente blijft aanspreekpunt. Er geldt voor planschade wel een eigen risico van 2%. De verwachting is dat dat zal worden verhoogd naar 4%. Risico op planschade bestaat alleen op korte afstand tot ca. 800 meter van een windpark.

*Oorspronkelijk afkomstig uit sessie West Maas en Waal
Laatste bewerking 08-01-21*